

маркетингу можна створити враження живого, індивідуально спілкування, адже у розсилці можна використовувати персоналізацію клієнтів.

Використовуючи email-маркетинг, можна досягти збільшення життєвого циклу клієнтів, адже за допомогою поштової розсилки зберігається постійний зв'язок між компанією і покупцем. Також бренд сприяє формуванню позитивного іміджу через розсилки – послідовні і правильно оформлені листи з корисною інформацією підвищують довіру до компанії. Отже, email-маркетинг – це актуальне рішення не лише для компаній з обмеженим бюджетом, а й для великих організацій. Для досягнення хороших результатів потрібно вміти правильно працювати з електронною поштою. Під цим мається на увазі створення ефективних листів, в яких є щось корисне для клієнтів. Це може бути інформаційна розсилка, дайджест, нагадування про компанії, запрошення на захід. Правильне використання email-маркетингу призводить до підвищення лояльності до бренду, залучення трафіку на сайт або отримання нових клієнтів, які готові зробити покупку.

Список використаних джерел

1. Авраменко І. М., Скригун Н. П. «Е-мейл-маркетинг: переваги та недоліки». URL: http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/26353/1/Avramenko_test_berezen.pdf

2. Могіль О., Фреюк О., «Email-маркетинг в електронній комерції». URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18997/1/418-420.pdf>

Петраковська О. В.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м.Київ*

СТРОКОВІ ВКЛАДИ (ДЕПОЗИТИ) КЛІЄНТІВ БАНКУ: СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ

У сучасних ринкових умовах залучення вільних коштів фізичних та юридичних осіб у депозити є одним із актуальних завдань у банківській сфері. Формування оптимального обсягу депозитних ресурсів на тривалі терміни з найменшими витратами на їх використання можливе при ефективному управлінні банками активними та пасивними операціями. Від ефективної та правильної організації депозитних операцій залежить стійкість функціонування банку. У зв'язку з цим питання нарощування

ресурсного потенціалу та забезпечення його стабільності за допомогою ефективного управління пасивами набувають особливої актуальності.

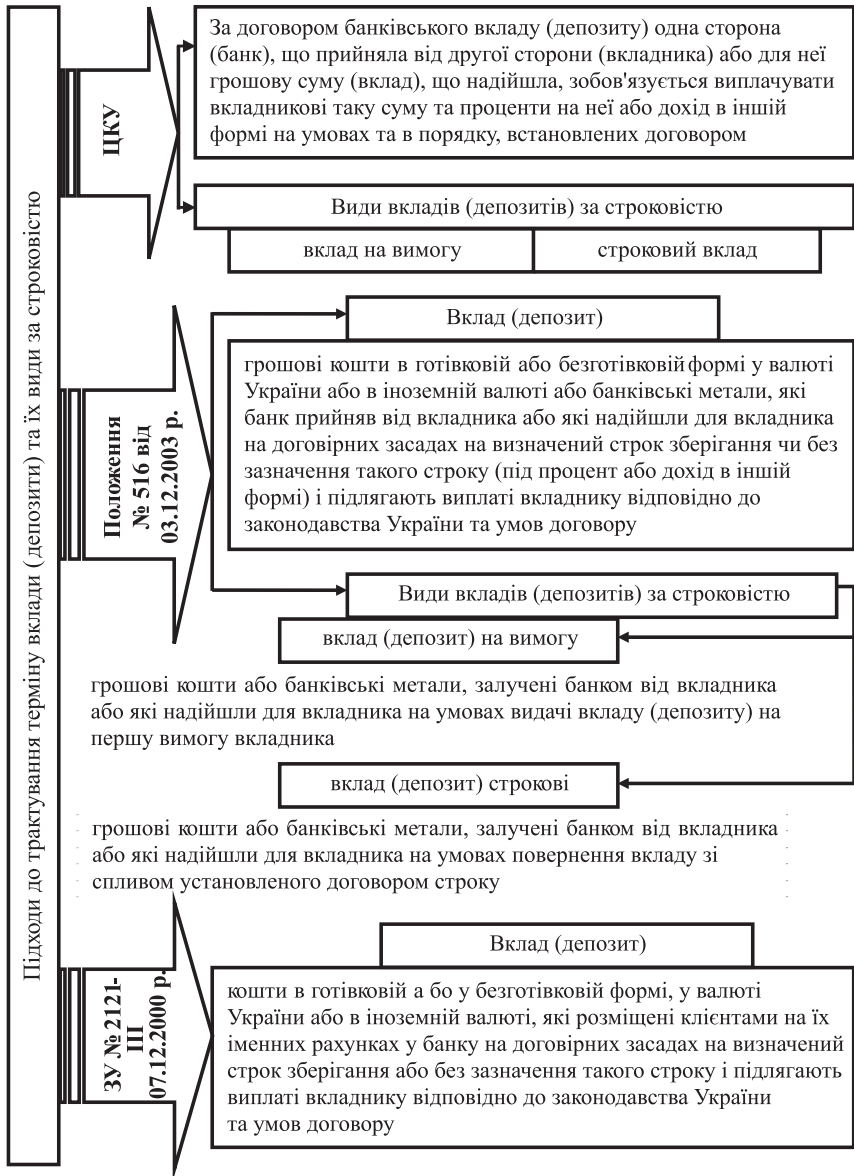
Питання обліку депозитних операцій в банках України знайшли своє відображення в дослідженнях В. І. Варцаби, К.С. Машіко [1], О. Е. Кузьмінської [3], Н. Б. Литвин [4] та ін.. В законодавстві сутність терміну вклад (депозит) розкривається в Законі України «Про банки і банківську діяльність» (далі – ЗУ № 2121-III від 07.12.2000 р.) [8], Законі України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [9], в Цивільному кодексі України (далі ЦКУ) [10] та Положенні про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій (далі – Положення № 516 від 03.12.2003 р.) [6], в якому також розкривається сутність вкладної (депозитної) операції (рис. 1).

Велике значення для правильної організації обліку депозитних операцій банку має їх науково обґрунтована класифікація. В економічній літературі депозити класифікують за різними ознаками: економічною сутністю; строковістю; формою грошового обігу; видами валютних цінностей, внесених на депозит; способом юридичного оформлення вкладу; критерієм платності; видами виплачуваних відсотків; платністю; умовами вкладання і вилучення коштів; цільовим призначенням.

Однією з класифікаційних ознак депозитних операцій є строковість. В ЦКУ [10] та Положенні № 516 від 03.12.2003 р. [6] за строковістю розрізняють вклади (депозити) на вимогу та строкові вклади (депозити) (рис 1.).

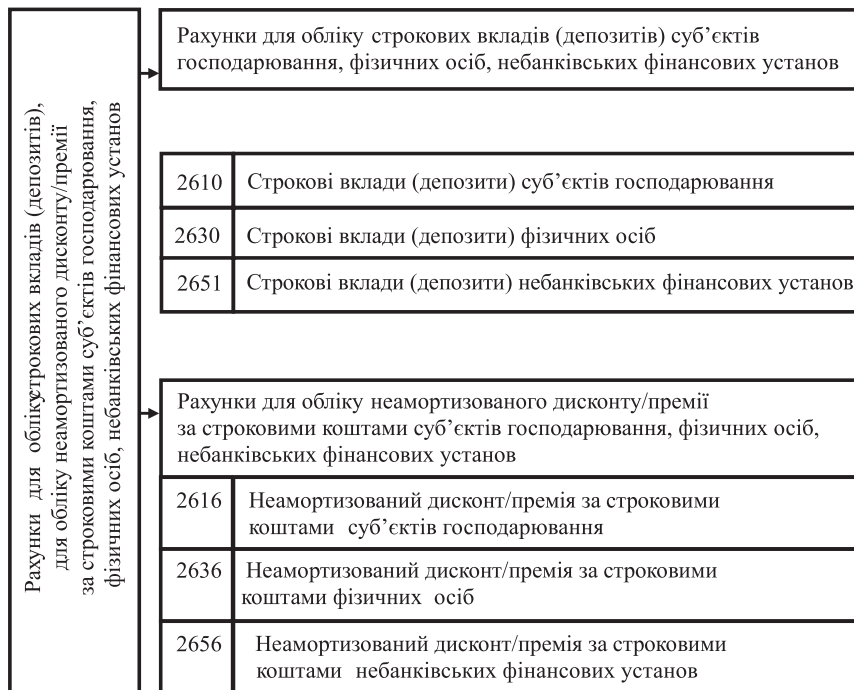
Для узагальнення інформації про залучені та розміщені вклади (депозити) призначені рахунки 1 та 2 класів Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України (далі – План рахунків) [5]. Для обліку залучених депозитів банку, оформлених ощадними сертифікатами, випущеними банком призначені рахунки 3 класу розділу 33 груп 332 та 333. Для обліку комісійних доходів від розрахунково-касового обслуговування клієнтів банку призначені рахунки 6 класу, для обліку процентних витрат банку (за користування коштами, що знаходяться на рахунках клієнтів, банки нараховують і виплачують їх власникам проценти) призначені рахунки 7 класу. Облік строкових вкладів (депозитів) клієнтів банку (суб'єктів господарювання, фізичних осіб, небанківських фінансових установ) здійснюється за рахунками 2 класу, 26 розділу в групах: 261, 263 та 265 (рис. 2.).

Для обліку коштів, що отримані для зарахування на вклади клієнтів банку призначений рахунок 2909 «Інша кредиторська заборгованість за операціями з клієнтами банку». В Інструкції № 14 від 21.02.2018 р. [2] наведена методика обліку фінансових зобов'язань за операціями, пов'язаними із залученням грошових коштів (рис. 3).

Рис. 1. Підходи до трактування терміну вклади (депозити) та їх види за строковістю

Джерело: складено автором на основі [6, 8, 10].

Рис. 2. Рахунки для обліку строкових вкладів (депозитів) та рахунки для обліку неамортизованого дисконту/премії за строковими коштами суб'єктів господарювання, фізичних осіб, небанківських фінансових установ

Джерело: складено автором на основі [5].

Для узагальнення інформації про нараховані витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання, фізичних осіб, небанківських фінансових установ призначені рахунки 2618, 2638 та 2658.

Для обліку процентних витрат за строковими коштами суб'єктів господарювання, фізичних осіб та небанківських фінансових установ призначені рахунки 7 класу, розділу 70 «Процентні витрати»: 7021, 7041 та 7071.

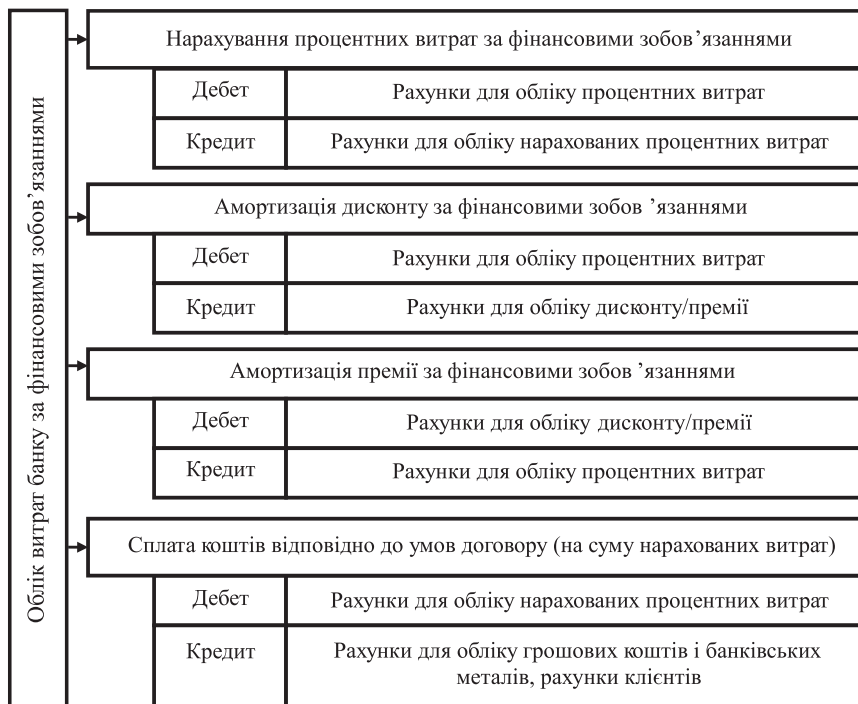
Методика обліку витрат банку за фінансовими зобов'язаннями наведена в Інструкції № 14 від 21.02.2018 р. [2] (рис. 4).

Отже, проведене дослідження дозволило узагальнити методику обліку строкових вкладів (депозитів) клієнтів банку (суб'єктів господарювання, фізичних осіб, небанківських фінансових установ) з урахуванням останніх змін у банківських нормативно – правових актах.

Облік фінансових зобов'язань за операціями, пов'язаними із залученням грошових коштів	Залучення коштів за фінансовим зобов'язанням	
	Дебет	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів
	Кредит	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості
	На суму номіналу	
	Дебет	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості
	Кредит	Рахунки для обліку номіналу фінансового зобов'язання
	На суму дисконту з урахуванням витрат на операцію	
	Дебет	Рахунки для обліку дисконту/премії
	Кредит	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості
	На суму премії з урахуванням витрат на операцію	
	Дебет	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості
	Кредит	Рахунки для обліку дисконту/премії
	Погашення фінансових зобов'язань	
	На суму номіналу	
	Дебет	
	Кредит	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості
	На суму фінансового зобов'язання	
	Дебет	Рахунки для обліку кредиторської заборгованості
	Кредит	Рахунки для обліку грошових коштів і банківських металів, рахунки клієнтів

Рис. 3. Облік фінансових зобов'язань за операціями, пов'язаними із залученням грошових коштів

Джерело: складено автором на основі [2].

Рис. 4. Облік витрат банку за фінансовими зобов'язаннями

Джерело: складено автором на основі [2].

Список використаних джерел

1. Варцаба В. І., Машіко К. С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. 184 с.
2. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова Правління Національного банку України від 21.02.2018 № 14 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text>
3. Кузьмінська О. Е. Боргові фінансові зобов'язання банків: особливості оцінки і визнання. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. Матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-ій річниці створення кафедри аудиту; 10 грудня 2020 р. Київ, КНЕУ, 2020. С. 256-257.
4. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник. [2-ге вид., доп. і перероб.]. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 676 с.

5. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: постанова Правління НБУ № 89 від 11.09.2017 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text>

6. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій від 03.12.2003 № 516 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

7. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління Національного банку України від 27.02.2018 № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text>

8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121 - III (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

9. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

10. Цивільний кодекс України. Затверджений Верховною Радою України від 16.01.2003 № 435-IV (із змінами). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Пилипенко О. І.,

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

ПРИНЦИП БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Умови та обставини господарювання в Україні з кінця лютого 2022 року до їх офіційного завершення є надзвичайними та невідворотними (форс-мажорними), при цьому велика кількість підприємств і підприємців не припинили свою діяльність, що є вкрай важливим для забезпечення життєдіяльності країни. Незважаючи на непоправні втрати внаслідок воєнних дій, вітчизняне бізнес-середовище не лише вистояло, а й поповнилося новими суб'єктами. За даними [1], з 24 лютого 2022 року по 12 лютого 2023 року в Україні зареєстровано 17,1 тис. нових підприємств і 178,5 тис. фізичних осіб підприємців. При цьому найбільша кількість новостворених ФОП за воєнний час припадає на такі види діяльності: комп'ютерне програмування (12% новостворених ФОП); роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах (6,2%); вантажний автомобільний транспорт (5%).